

zemljo, katero so obdelovali, kar je tudi nekoliko k hitrejšemu ponemčevanju pripomoglo.

Omenili smo, kako je prišlo posestvo za posestvom v tuje roke. Nemški naseljenci množili so se od dne do dne in kmalu je bilo njih število na sedanjem gorenjem Štajerskem in gorenjem Koroškem precej večje, kot prvotnih slovenskih prebivalcev; tudi na Kranjsko in spodnje Štajersko so dohajali, vendar ne tako mnogobrojno. Ker je postal v severnih krajih nekdanjega Gorotana nemški živelj močnejši od slovenskega, ponemčili so se ondu stanujoči Slovenci; na sedanjih slovenskih tleh godilo se je nasprotno, ker tukaj so se nemški naseljenci navadno poslovenili.

Da so nemški prišleci dobili v last večji del neobdelano zemljo, kaže nam med drugim tudi to, da je bilo n. pr. na Kranjskem v goratih krajih največ nemških naselbin, kakor na Kočevskem, ki se je ohranila do danes, v Sorici itd. Na Koroškem utrdilo se je nemštvo najbolj med gorami, kjer je bilo pred tisoč leti največ neobdelane zemlje; na spodnjem Koroškem pa, kjer so tla ravnejša in za polje pripravnejša, ohranili so se Slovenci.

(Dalje prih.)

Slovenska Lenora ali mrtvi pride po svojo ljubico.

Poslal S. Rutar.

Znano je, da je Bürger vzel snov svoji baladi Lenori iz nemške narodne pravljice. Ista snov je znana pri Škotih pod imenom „Viljelmov duh“ ter se nahaja tudi pri Škandinavih, Litavcih, Romanih, Grkih, pri Slovencih, Srbih, Bolgarih, Rusih in Čehih. Slovenci imajo popolnoma jednako narodno pesen „Anzelj“, natisneno v Valjavčevi zbirki „Narodne pripovedke u i oko Varaždina“, Varaždin 1858. Pa tudi v prozi pripoveduje naš narod isto snov. Za vzgled pripovedujem tu pravljico iz Hude Južine na Tolminskem, kakor mi jo je zapisal g. Kokošar.

Mlad fant je moral v vojake. Imel je pa zvesto ljubico in tej je prisegel, da se vrne nazaj, če ne živ, pa mrtev. Nasprotno mu je dekle obljubilo, da se neče možiti, dokler se fant ne povrne.

Vojska je bila že davno minila, ali fanta le ni bilo in ni bilo nazaj. Dekle je žalostno premišljevalo, kaj bi se bilo moglo njenemu ljubemu pripetiti. Neko noč sliši, da je zvonček pri hišnih vratih zapél. Mati, ki je z dekletom v isti sobi spala, hotela je pogledati, kdo tako pozno zvoni. A dekle jej reče, da je to njen posel in steče naglo po stopnicah v vežo. Ko odpre vrata, zagleda svojega ljubega pred seboj in od veselja vzklikne. Ljubček, ki je bil na konji prijezdil, reče dekletu, naj se hitro opravi in gre za njim, ker se bodeta še nocoj poročila.

Razveseljeno dekle zleti v sobo, opravi se naglo in zbere vse svoje vrednosti, zavije jih v ruto in dene pod desko. Na to se vrne k svojemu dragemu. Ta jo posadi za sé na konja in zdirja v divjem teku iz vasi na plano. In od tod jezdita dalje neizrečeno hitro mimo vasi in pokopališč. Mej potom ogovori večkrat ljubček svojo drago: „Glej, kako lepo mesec sveti in kako hitro mrtvi jašejo! Ali te ni nič strah?“ — Dekle mu je vedno odgovarjalo, da je ni strah, saj je on pri njej; a da mrtvih ni treba buditi.

Ko pridirjata do tistega pokopališča, kjer je bil fantov grob, krenejo ta kar naravnost proti njemu. Brez odloga skoči fant v svoj grob in potegne za seboj tudi dekle za predprt. Ta pa se jej utrga in dekle od straha zbeži v mrtvaško hišico na pokopališči. Tu je ležal še nezakopan mrtvec in ta je branil pribeglo dekle pred njenim ljubim, ki je hotel siloma, naj bi šla z njim v grob. Ko je fant videl, da nič ne opravi, reče svoji ljubici: „Ako se hočeš domov vrniti, na cesto pej, na zvezde glej, in ne bodeš zgrešila pota.“

Ko se je dan storil, napoti se dekle proti domu. Ali še le čez dolgo časa je prišlo nazaj. V tem se je bilo doma že vse izpremenilo in nihče je ni več poznal. Šla je k duhovniku in ta jej pove, da se je bilo pred dolgo leti neko dekle izgubilo iz svoje rojstne hiše. Pa tudi duhovnik jej ni veroval, da bi bila ona tista izgubljena. Vrne se zopet na dom in zahteva, naj jo pustijo v sobo, kjer je ona nekdanj spavala. Ko so domači videli, da je tu res znana in da je izpod deske izvlekla svoje nekdanje imetje, dovolili so jej, da je smela do smrti v hiši ostati.

